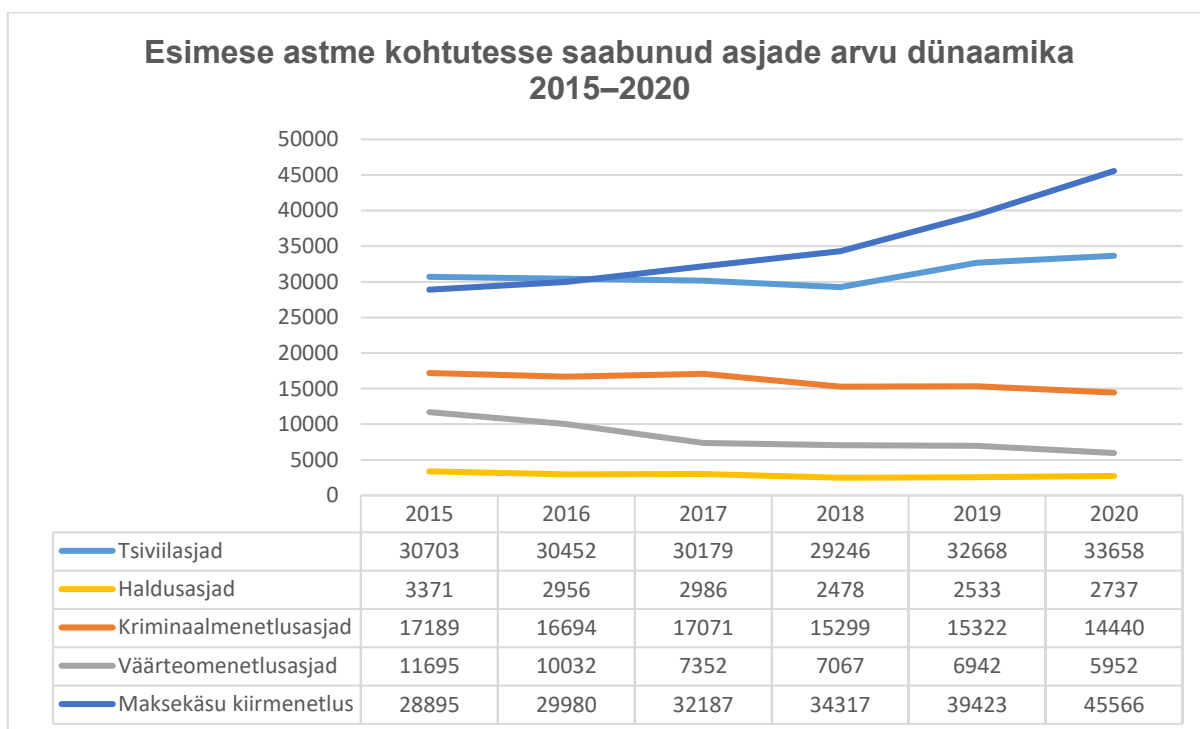

Kohtute 2020. aasta menetlusstatistika ülevaade

1. TSIVIIL-, HALDUS-, KRIMINAAL- JA VÄÄRTEOASJAD

1.1. Esimese astme kohtud

2020. aastal saabus maakohtutesse lahendamiseks kokku **33 658** tsiviilasja (3,0% rohkem kui 2019. aastal), **45 566** maksekäsu kiirmenetluse asja (15,6% rohkem kui 2019. aastal), **14 440** kriminaalmenetlusasja¹, sh **5210** kriminaalasja (5,8% vähem kui 2019. aastal) ning **5952** väärteomenetlusasja² (14,3% vähem kui 2019. aastal). Halduskohtutesse saabus lahendamiseks **2737** haldusasja (8,1% rohkem kui 2019. aastal).

Joonis 1. Esimese astme kohtutesse saabunud asjade dünaamika 2015–2020

Andmete allikas: Justiitsministeerium

Maakohtutes lahendati kokku **33 286 tsiviilasja**, millest Harju Maakohtus **16 558**, Pärnu Maakohtus **4285**, Tartu Maakohtus **7621** ja Viru Maakohtus **4822**. Maakohtutes lahendatud asjade koguhulgast rohkem kui pooled ehk 57% lahendati hagimenetluses. Kõige rohkem lahendati **võlaõiguse asju** (40% lahendatud asjadest) ja **perekonnaõiguse asju** (19% lahendatud asjadest) ning **tsiviilseadustiku üldosa seaduse kohaldamisega seotud asju** (15% lahendatud asjadest). Ülejäänud 26% jagunesid täitmise,

¹ Kriminaalmenetlusasjadena on käsitatavad kõik kriminaalkohtumenetluses maakohtutesse saabuvad asjad, mis jagunevad järgmiselt: eeluurimiskohtuniku asjad, täitmiskohtuniku asjad, kokkuleppemenetlusasjad, lühimenetlusasjad, käskmenetlusasjad, üldmenetlusasjad, psühhiaatrilise sundravi kohaldamise asjad, rahvusvahelise koostöö asjad ja riigi õigusabi asjad.

² Väärteomenetlusasjad hõlmavad kõiki väärteomenetluse käigus kohtusse saabunud asju, millele kohtute infosüsteemis antakse kohtuasja statistiline kategooria ja liik (kohtusse karistuse määramiseks esitatud füüsilise või juriidilise isiku väärteoasjad ning füüsilise või juriidilise isiku kaebused kohtuvälise menetleja otsuse või tegevuse peale, samuti täitmise asjad).

pankrotiõiguse, ühinguõiguse, tööõiguse, asjaõiguse, rahvusvahelise õigusabi, õigusabi ja notaritasude ning muude tsiviilasjade vahel.

Tsiviilasjades kasvas kirjaliku menetluse osakaal aastatagusega võrreldes 3% ja nii lahendati 88,3% kõikidest tsiviilasjadest kirjalikult, sh Harju Maakohtus 90,7%, Pärnu Maakohtus 89,0%, Tartu Maakohtus 98,1% ja Viru Maakohtus 81,1%. Sisuliselt lahendati kirjalikult kõik õigusabi ja notaritasude ning rahvusvahelise õiguse asjad. Perekonna- ja pankrotiõiguse asjades oli kirjaliku menetluse osakaal kõige väiksem, vastavalt 74,8% ja 48,6%. Võlaõiguse asjades oli kirjaliku menetluse osakaal 95,4%. Paberivabas menetluses lahendasid maakohtud 2020. aastal 41,6% asjadest, sh Harju Maakohtus 44,6%, Pärnu Maakohtus 35,6%, Tartu Maakohtus 40,9% ja Viru Maakohtus 37,2%. Võlaõiguse asjades oli paberivaba menetluse osakaal suurim – 68,1%.

Maakohtutes lahendati kokku **14 459 kriminaalmenetlusasja**, mis menetlusliigi sees jagunesid järgmiselt: 35% lahendatud asjadest olid **kriminaalasjad**, 30% **täitmiskohtuniku**, 28% **eeluurimiskohtuniku**, 5% **rahvusvahelise koostöö** ja 1% muud kriminaalmenetlusasjad. Kriminaalasju lahendati maakohtutes kokku **5114**, millest Harju Maakohtus **2040**, Pärnu Maakohtus **779**, Tartu Maakohtus **1264** ja Viru Maakohtus **1031**. Valdav osa ehk 73% kriminaalasjadest lahendati kokkuleppemenetluses. **Väärteomenetlusasju** lahendati maakohtutes kokku **5926**, millest **2416** Harju Maakohtus, **958** Pärnu Maakohtus, **1383** Tartu Maakohtus ja **1169** Viru Maakohtus.

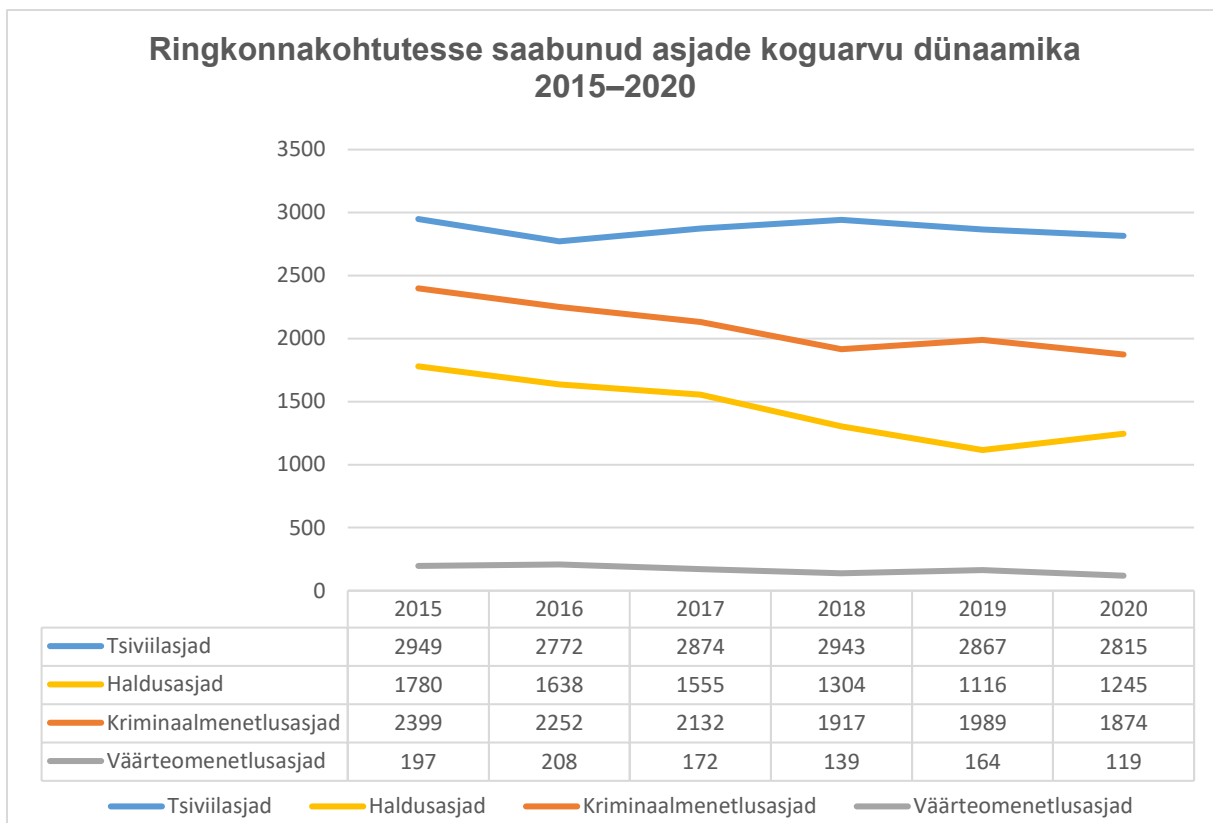
Kriminaalmenetlusasjades oli kirjaliku menetluse osakaal kõige tagasihoidlikum. Maakohtutes lahendati keskmiselt 41,2% asjadest kirjalikus menetluses, sh Harju Maakohtus 46,9%, Pärnu Maakohtus 48,0%, Tartu Maakohtus 37,3% ja Viru Maakohtus 31,1%. Keskmisest oluliselt suurem oli kirjaliku menetluse osakaal eeluurimiskohtuniku asjades (71,6% lahendatud asjadest). Paberivaba menetluse osakaal kriminaalkohtumenetluses oli 5,0%, mis sisuliselt tähendab, et 17,1% eeluurimiskohtuniku asjadest lahendati paberivabas menetluses.

Väärteomenetlusasjadest lahendati möödunud aastal kirjalikus menetluses 27,4%, sh Harju Maakohtus 33,2%, Pärnu Maakohtus 28,6%, Tartu Maakohtus 26,1% ja Viru Maakohtus 16,3%. Sisuliselt lahendati kirjalikus menetluses kohtuvälise menetleja otsuse või tegevuse peale esitatud kaebused (kirjaliku menetluse osakaal oli 45,5% lahendatud asjadest). Paberivabas menetluses lahendati 2020. aastal 64,7% maakohtutes lahendatud asjadest, sh Harju Maakohtus 55,6%, Pärnu Maakohtus 71,0%, Tartu Maakohtus 69,4% ja Viru Maakohtus 72,8%. Täitmise asjades oli paberivaba menetluse osakaal suurim – 94,7%.

2020. aastal lahendati halduskohtutes kokku **2531 haldusasja**, millest **1450** Tallinna Halduskohtus ja **1081** Tartu Halduskohtus. Sisuliselt lahendati kõige rohkem **korraaitse asju** (35% lahendatud asjadest), 10% lahendatud asjadest olid **maksuõiguse**, 9% **rahvastiku**, 9% **sotsiaalõiguse**, 8% **planeerimise ja ehituse** ning 5% **majandushaldusõiguse asjad**. Seejuures kasvas haldusasjade kirjaliku menetluse osakaal 2020. aastal mõnevõrra veelgi – ca 2% võrreldes varasema aastaga. Tallinna Halduskohtus lahendati kirjalikus menetluses 77,0% asjadest ja Tartu Halduskohtus 96,1%. Kirjaliku menetluse osakaal erines asja liikide kaupa, kõige suurem kirjaliku menetluse osakaal oli korraaitse ja sotsiaalõiguse asjades, kus peaaegu kõik asjad lahendati eelmisel aastal kirjalikus menetluses. Kõige väiksem oli kirjaliku menetlus osakaal rahvastiku ja riigihangete asjades (kirjalikult lahendati alla poole asjadest). Paberivabas menetluses lahendati 43,5% haldusasjadest (võrreldes 2019. aastaga on kasv ca 20%), sh Tallinna Halduskohtus 61,3% ja Tartu Halduskohtus 19,5%.

1.2. Teise astme kohtud

Ringkonnakohtutesse saabus 2020. aastal apellatsioon- ja määruskaebemenetluses kokku **2815** tsiviilasja (1,8% vähem kui 2019. aastal), **1245** haldusasja (11,6% rohkem kui 2019. aastal), **1874** kriminaalmenetlusasja (5,8% vähem kui 2019. aastal) ja **119** väärteomenetlusasja (27,4% rohkem kui 2019. aastal).

Joonis 2. Teise astme kohtutesse saabunud asjade dünaamika 2015–2020

Andmete allikas: Justiitsministeerium

2020. aasta jooksul lahendati ringkonnakohtutes **tsiviilasju** kokku **2829** (Tallinna Ringkonnakohtus 2014 ja Tartu Ringkonnakohtus 815), sh apellatsioonimenetluses **1142** ning määruskaebemenetluses **1687**. Ringkonnakohtutes sisuliselt lahendatud asjadest oli ligikaudu kolmandik **võlaõiguse asju** (30% lahendatud asjadest), lahendatud asjadest 14% olid **perekonnaõiguse**, 10% **täitmisõiguse**, 10% **pankrotiõiguse** ja 9% **asjaõiguse asjad**. Ülejäänud tsiviilasju (ühingu- ja tööõiguse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ning muud asjad) oli kokku veidi alla kolmandiku lahendatud tsiviilasjadest. Seejuures lahendati kirjalikus menetluses 85,5% asjadest, sh Tallinna Ringkonnakohtus 84,9% ja Tartu Ringkonnakohtus 87,2%. Rahvusvahelise õigusabi, õigusabikulude ja menetluskulude asjad, aga ka võlgade ümberkujundamise menetluse, sotsiaalhoolekande ja TsÜS-i asjad lahendati täielikult kirjalikus menetluses. Paberivaba menetluse osakaal ringkonnakohtutes oli 12,5% lahendatud asjadest.

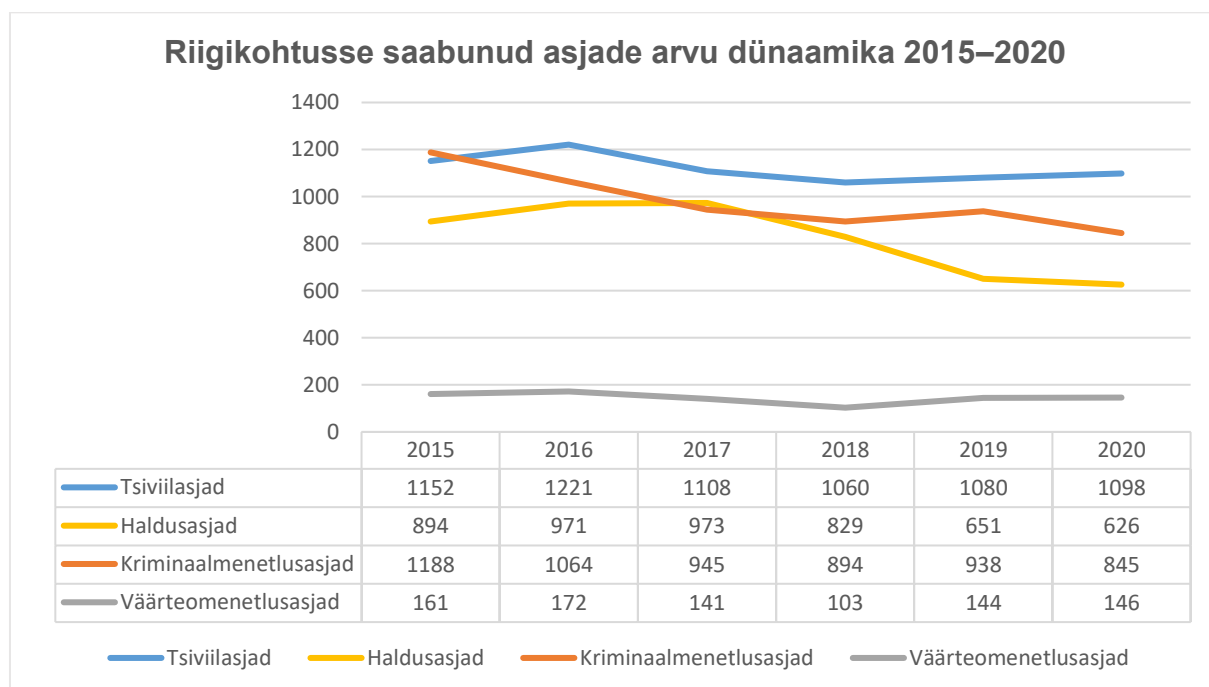
2020. aasta jooksul lahendati ringkonnakohtutes **kriminaalmenetlusasju** kokku **1860** (Tallinna Ringkonnakohtus 968 ja Tartu Ringkonnakohtus 892), sh apellatsioonimenetluses **380** kriminaalasja, määruskaebemenetluses **1292** asja ja **169** ringkonnakohtus alustatud asja. Ringkonnakohtutes lahendatud asjadest veerand oli **kriminaalasju** (25% lahendatud asjadest). Suurima hulga moodustasid jätkuvalt **täitmiskohtuniku** (35% lahendatud asjadest) ja **eeluurimiskohtuniku asjad** (27% lahendatud asjadest). **Riigiprokuratuuri tegevuse peale esitatud kaebused** moodustasid 9% lahendatud asjadest. **Väärteomenetlusasju** lahendati kokku **122**, sh 75 Tallinna Ringkonnakohtus ja 47 Tartu Ringkonnakohtus. Seejuures lahendati kirjalikus menetluses 74,6% kriminaalasjadest, sh Tallinna Ringkonnakohtus 70,4% ja Tartu Ringkonnakohtus 79,3%. Paberivaba menetluse osakaal ringkonnakohtutes oli 14,0% lahendatud asjadest.

2020. aasta jooksul lahendati ringkonnakohtutes haldusasju kokku **1186** (Tallinna Ringkonnakohtus 631 ja Tartu Ringkonnakohtus 555), sh apellatsioonimenetluses **459** ning määruskaebemenetluses **727**. Sisuliselt lahendati ringkonnakohtutes kõige enam **korrakaitse asju** (37% lahendatud asjadest), millest omakorda enamiku moodustasid **vanglate asjad** (86%). Suurema osakaaluga olid veel **maksuõiguse**

(11% lahendatud asjadest), **planeerimise ja ehituse** (9%) ja **rahvastiku asjad** (9%). **Sotsiaalõiguse, riigihangete ja muud asjad** moodustasid kokku kolmandiku lahendatud asjadest. Seejuures lahendati ringkonnakohtutes kirjalikus menetluses 91,1% haldusasjadest, sh Tallinna Ringkonnakohtus 84,9% ja Tartu Ringkonnakohtus 98,0%. Paberivabas menetluses lahendati ringkonnakohtutes 32,8% haldusasjadest, sh Tallinna Ringkonnakohtus 50,7% ja Tartu Ringkonnakohtus 12,4%.

1.3. Riigikohus

Riigikohtusse saabus 2020. aastal **2715** menetlustaotlust³: **1098** taotlust tsiviilasjades, **991** kriminaal- ja väärteomenetlusasjades ning **626** haldusasjades. Riigikohtul on seaduse järgi õigus otsustada, kas kohtusse esitatud menetlustaotlust madalama astme kohtu lahendite seaduslikkuse tagamise, kohtupraktika ühtlustamise või menetlusõiguse edasiarendamise eesmärgil menetleda või mitte. Läbivaadatud 2650 menetlusloa taotlusest, mille kohta tehti menetluse võtmise või võtmata jätmise määrus, võeti 2020. aastal menetluse **297, s.o 13%**.

Joonis 3. Riigikohtusse saabunud asjade dünaamika 2015–2020

Andmete allikas: Riigikohus

Riigikohus lahendas 2020. aastal kokku **258** kohtuasja. **Tsiviilkolleegium** lahendas 2020. aastal **102** kohtuasja. **Kriminaalkolleegium** lahendas **88** süüteasja, neist 75 kuriteasja ja 13 väärteasja. **Halduskolleegium** vaatas läbi **68** haldusasja.

³ Menetlustaotlused – kõik taotlused, sealhulgas riigi õigusabi ja menetlusabi taotlused.